

Ośrodek Pomocy Społecznej
77-330 CZARNE, ul. Leśna 4
woj. pomorskie
NIP 843-10-85-485 REGON 005311696
tel./fax 59 833 20 81

OPS.420. 261 .2025

URZĄD MIASTA I GMINY CZARNE	
ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne	
WPLYNEŁO	
dnia	21. 10. 2025
L.dz. 8332	Podpis.

Czarne, dnia 20.10.2025r.

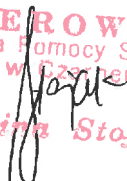

Burmistrz Gminy Czarne

BURMISTRZ

mgr Piotr Zabrocki
24.10.2025r.

W załączeniu przesyłam do wiadomości podpisany protokół z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnem przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku.

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Czarnem

Alina Stojak

Data wysłania: 13.10.2025

Data otrzymania: 13.10.2025

Od: OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

<AE:PL-63707-54359-IGCJE-19>

Do:

POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W GDAŃSKU

<AE:PL-69276-68927-JEAHF-27>

RE: Znak sprawy: PS-IX.431.2.41.2024

W załączeniu podpisany protokół z kontroli

----- Odpowiedź na wiadomość -----

Od: OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

Do: POMORSKI URZĄD WOJEWÓDZKI W GDAŃSKU

Data wysłania: 02.10.2025

Data doręczenia: 02.10.2025

W załączeniu protokół z kontroli.

Załączniki:

1. Protokół.z.kontroli.kompleksowej.Czarne.pdf

PROTOKÓŁ
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnem

Kontrolę przeprowadzili:

Katarzyna Dańczyszyn – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, upoważnienie Nr 276/2024 z dnia 25 października 2024 r. – przewodnicząca zespołu kontrolnego,

Agnieszka Depka – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, legitymująca się upoważnieniem Nr 276/2024 z dnia 25 października 2024 r. – członek zespołu kontrolnego.

Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Termin rozpoczęcia: 20 listopad 2024 r.

Termin zakończenia: 22 listopad 2024 r.

Nazwa jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Leśna 4, 77-330 Czarne

Zakres kontroli: Ocena organizacji, skuteczności pracy i poprawności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej zleconych gminie przez administrację rządową i zadań własnych gminy w 2023 r.

Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Całokształt przedmiotu kontroli badano na podstawie:

- art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 z późn. zm. i Dz. U. z 2023 r. poz. 190);
- art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm. i Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm. i Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm. i Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282 z późn. zm. i Dz. U. z 2022 r. poz. 530);

- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2561 z późn. zm.);
- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285);
- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893);
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.);
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. nr 218, poz. 1439);
- uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. 2018 r. poz. 1007 z późn. zm.);
- aktów prawa miejscowego – uchwał Rady Miejskiej w sprawie:
 - a) utworzenia ośrodka pomocy społecznej,
 - b) zatwierdzenia statutu i regulaminu organizacyjnego ośrodka.

Zakres kontroli obejmował następujące elementy:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka:

- a) pełna nazwa i adres Ośrodka,
- b) uchwała powołania GOPS wraz ze statutem oraz obowiązujący statut uwzględniający wszystkie zmiany przepisów,
- c) obowiązujący regulamin organizacyjny Ośrodka,
- d) podział Ośrodka na komórki organizacyjne, ich zadania,
- e) sytuacja lokalowa, wyposażenie w sprzęt techniczno-biuroowy oraz dostępność do środków transportu,
- f) upoważnienie kierownika do podpisywania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej oraz innych osób upoważnionych na wniosek kierownika.

2. Stan zatrudnienia i kwalifikacje zatrudnionych osób:

- a) kwalifikacje zawodowe kierownika:
 - dokumenty potwierdzające rodzaj ukończonej szkoły z datą ukończenia,
 - dokumenty potwierdzające co najmniej trzyletni staż pracy,
 - dokument potwierdzający odbyte szkolenie specjalizacyjne z zakresu organizacji pomocy społecznej,
 - akt powołania na stanowisko Kierownika Ośrodka, data zatrudnienia,
- b) kwalifikacje zawodowe pracowników:
 - dokumenty potwierdzające rodzaj ukończonej szkoły z datą ukończenia (suplementy do dyplomów - jeżeli były wydane),

- zakresy obowiązków pracowników socjalnych,
- c) kadra ośrodka,
- d) spełnianie standardów zatrudnienia określonych w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej w okresie objętym kontrolą,
- e) kwalifikacje pracowników świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach zadań zleconych.

3. Charakterystyka gminy:

- a) podstawowe problemy społeczne,
- b) liczba mieszkańców gminy (liczba środowisk przypadających na pracownika socjalnego),
- c) charakterystyka populacji będącej w sferze zainteresowania służb socjalnych.

4. Organizacja pracy ośrodka:

- a) godziny pracy ośrodka, przyjęcia interesantów,
- b) organizacja pracy w terenie, podział na rejony, częstotliwość kontaktów z klientami, możliwość konsultacji prawnych,

5. Ogólne założenia polityki społecznej gminy określone w ustawie o pomocy społecznej:

- a) strategia rozwiązywania problemów społecznych (art. 17 ust. 1 pkt 1) oraz sprawozdanie z realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- b) ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16a) wraz z poświadczeniem jej przyjęcia przez Radę Miejską– uwierzytelniona kserokopia,
- c) sprawozdanie z działalności ośrodka.

6. Tryb i forma przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w zakresie:

- zasiłków stałych,
- zasiłków okresowych,
- zasiłków celowych i celowych specjalnych,
- zasiłków celowych z tytułu zdarzenia losowego,
- usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (zad. własne),
- specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (liczba opiekunów, forma ich zatrudnienia, stawka godzinowa, zasady odpłatności za usługi opiekuńcze), zakres wykonywanych czynności przez osoby świadczące usługi opiekuńcze u klienta,
- kierowania osób do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt (wskazanie liczby osób kierowanych, umieszczonych oraz rodzajów DPS-ów, do których te osoby skierowano),
- kierowania osób do ośrodków wsparcia o zasięgu gminnym,
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- kontraktu socjalnego (art. 108).

7. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

- praca socjalna z rodzinami/osobami, w tym wyłączna praca socjalna;
- kontrakty socjalne.

8. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa przez gminę w 2023 roku na:

- zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone w art. 18 ust. 1 pkt 3 i 9,
- dofinansowanie zadań własnych obowiązkowych gminy, określonych w art. 17 ust. 1 pkt: 4, 14, 19, 20.

9. Współpraca ośrodka z:

- władzami gminy,
- organizacjami pozarządowymi,
- innymi instytucjami działającymi na rzecz społeczności lokalnej.

10. Postępowanie skargowe w stosunku do jednostki.

11. Sposób realizacji zaleceń pokontrolnych wystosowanych przez Wojewodę Pomorskiego w wyniku kontroli przeprowadzonych w poprzednich latach.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.

Informacja o przeprowadzeniu kontroli:

Jednostka została zawiadomiona o przeprowadzeniu kontroli pismem z dnia 18 października 2024 r. znak: PS-IX.431.2.41.2024.KD.

Kontrolujący w dniu 29 października 2024 r. złożyli pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających ich wyłączenie od udziału w kontroli.

(akta kontroli str. 1-14)

Ustalenia ogólne, wykaz skrótów:

Ilekoć w protokole jest mowa o:

- Ośrodka – należy przez to rozumieć: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem;
- Kierownika – należy przez to rozumieć Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem;
- Ustawie o pomocy społecznej – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
- Kodeksie postępowania administracyjnego – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

W toku kontroli wyjaśnień udzielała:

- Pani Alina Stojak – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem.

Ustalenia kontrolne:

Struktura organizacyjna Ośrodka

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem jest jednostką organizacyjną Gminy Czarne. Jego obszarem działania są granice administracyjne Gminy Czarne.

Burmistrzem Gminy Czarne jest Pan Piotr Zabrocki.

Powołanie Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem powołany został na mocy Uchwały Narodowej Miasta i Gminy w Czarnem Nr 56/X/90 z dnia 26 lutego 1990 r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem.

(akta kontroli str.15-16)

Statut

W okresie objętym kontrolą obowiązywał statut wprowadzony w życie Uchwałą Rady Miejskiej w Czarnem Nr 0007.10.2021 z dnia 23 lutego 2021 r. w sprawie statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem. Przedstawiony statut jest aktualny.

(akta kontroli str. 17-24)

Regulamin organizacyjny Ośrodka.

Strukturę organizacyjną Ośrodka, szczegółowy zakres zadań i działalności oraz obowiązki i zakres działania pracowników określa Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem wprowadzony Zarządzeniem Kierownika Ośrodka 5/2017 z dnia 31 maja 2017 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem.

(akta kontroli str. 25-39)

Regulamin wynagradzania pracowników

Regulamin wprowadzony Zarządzeniem Kierownika Ośrodka Nr 2.2023 z dnia 2 stycznia 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu wynagradzania pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem.

(akta kontroli str. 40-50)

Stan zatrudnienia i kwalifikacje pracowników

W toku kontroli ustalono, że w Ośrodku w okresie objętym kontrolą zatrudnionych było ogółem 32 osoby: w tym 29 osób zatrudnionych w systemie pomocy.

W świetle obowiązującego od 1 stycznia 2015 r. zapisu art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”. Brzmienie art. 110 ust. 11 cyt. wyżej ustawy dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych – w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek ustala liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy.

Zgodnie z art. 110 ust. 12 tejże ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Oba warunki winny być spełnione równocześnie. Ustalono, że w Ośrodku w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnionych było 6 pracowników socjalnych, natomiast wg stanu na 31.12.2023 r. zatrudnionych było 5 pracowników. Z przeliczenia liczby mieszkańców gminy 8.291 mieszkańców w stosunku do zatrudnionych pracowników socjalnych wynika, że na jednego pracownika socjalnego przypada 1 658 mieszkańców gminy, zatem należy stwierdzić, iż w Ośrodku spełniony jest warunek określony w art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 51-52)

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy akt osobowych pracowników realizujących zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej pod względem zgodności ich zatrudnienia z kwalifikacjami wymaganymi na zajmowanych stanowiskach. Ustalono, że wszyscy pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku oraz uprawnienia do pobierania dodatku do wynagrodzenia za pracę socjalną w środowisku – stosownie do zapisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kwalifikacje kierownika określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”, zatem osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać wykształcenie wyższe, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W toku postępowania ustalono, że Alina Stojak – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarne – legitymuje się wymaganym 3-letnim stażem pracy w pomocy społecznej oraz specjalizacją z zakresu organizacji pomocy społecznej, zatem spełnia kwalifikacje określone w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 53-59)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Charakterystyka gminy:

Podstawowymi problemami społecznymi występującymi na terenie naszej gminy są wysokie bezrobocie, ubóstwo, występująca w rodzinach długotrwała lub ciężka choroba bądź też niepełnosprawność. Stopa bezrobocia w powiecie człuchowskim według stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 9,9% według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Człuchowie.

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną były kolejno: Długotrwała lub ciężka choroba – 132. Niepełnosprawność – 126. Ubóstwo – 102. Bezrobocie – 88. Potrzeba ochrony macierzyństwa – 48. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 42. Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności – 32. Alkoholizm – 31. Narkomania – 5.

Bezdomność – 4. Zdarzenie losowe – 4. Przemoc domowa – 2. Trudności w przystosowaniu do życia w pozwoleniu zakładu karnego – 2

Analizując powody przyznania pomocy, należy podkreślić, że rodziny korzystające z pomocy społecznej borykają się jednocześnie z wieloma problemami.

Organizacja pracy ośrodka:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem ma swoją siedzibę w Czarnem przy ulicy Leśnej 4, składa się z 12 pomieszczeń biurowych, 2 pomieszczeń- archiwów, 4 pomieszczeń socjalnych (sprzątaczką, konserwator, 1 magazyn, 1 magazyn żywnościowy), garażu oraz kotłowni. Ośrodek posiada 16 stanowisk komputerowych, w tym 4 laptopy, cztery kserokopiarki, cztery niszczarki, fax, projektor, telefony stacjonarne, 14 telefonów komórkowych, 14 drukarek.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono występowanie istotnej bariery architektonicznej w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej, polegającej na braku windy lub innego urządzenia transportu pionowego, co uniemożliwia dostęp do pomieszczeń znajdujących się na wyższych kondygnacjach osobom z ograniczoną mobilnością (m.in. osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich, seniorom, osobom z czasową niepełnosprawnością, opiekunom z wózkami dziecięcymi). Obecnie jedyną formą komunikacji pionowej są schody, które stanowią znaczącą przeszkodę w realizacji zasady równego dostępu do usług publicznych, w tym świadczeń pomocy społecznej.

Brak właściwego rozwiązania w zakresie zapewnienia dostępności stanowi naruszenie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1696 z późn. zm.), jak również pozostaje w sprzeczności z zasadami projektowania uniwersalnego oraz równoprawnego dostępu do usług publicznych.

Rekomenduje się niezwłoczne podjęcie stosownych działań mających na celu usunięcie zidentyfikowanej bariery, w sposób zapewniający zgodność z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz standardami dostępności. Wdrożone rozwiązania winny uwzględniać potrzeby osób ze szczególnymi wymaganiami oraz gwarantować trwałe i efektywne zapewnienie dostępności.

Powyższa kwestia będzie przedmiotem monitoringu, podczas którego zostanie zweryfikowana efektywność wdrożonych rozwiązań.

Ośrodek Pomocy Społecznej czynny jest od poniedziałku do piątku tj.: poniedziałek od 7:00 do 16:00, wtorek-czwartek od 7:00 do 15:00, piątek od 7:00 do 14:00. Pracownicy socjalni przyjmują interesantów od poniedziałku do piątku od 7:00 do 11:00, następnie wykonują prace w terenie (fakt wyjścia w teren wpisują w zeszyt wyjść służbowych), oprócz pracownika socjalnego dyżurującego w danym dniu tygodnia, jest on dostępny w biurze od 7:00 do 15:00. Ośrodek posiada samochód służbowy.

Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia informatyka na umowę zlecenie, który przyjeżdża dwa razy w miesiącu i realizuje bieżące sprawy związane z konserwacją, naprawą sprzętu komputerowego oraz dokonuje aktualizacji wszystkich programów, prawnik również

zatrudniony jest na umowę zlecenie (kserokopie umów w załączeniu). Ośrodek posiada następujące programy komputerowe: program Finansowo-Księgowy "Księgowość budżetowa i Budżet" firmy Tensoft Sp. z o.o., program "Home Banking" do obsługi transakcji bankowych, program POMOST, program Płatnik, program SEPI. Świadczenia realizowane przez pracownika- inspektora ds. świadczeń pomocy społecznej, poprzez wystawianie dowodów wypłaty do banku -Bank Spółdzielczy Człuchów oddział Czarne, gdzie klient otrzymuje realizację świadczenia pieniężnego.

Ogólne założenia polityki społecznej gminy określone w ustawie o pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zespół kontrolny ustalił, że Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czarne na lata 2021-2025 została przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej Nr 000.5.2021 z dnia 17 lutego 2021 r. Po przeanalizowaniu dokumentu należy stwierdzić, iż został on opracowany zgodnie z obowiązującymi standardami i zawiera wszystkie wymagane obszary zagadnień. Nieodzownym elementem strategii jest jej monitoring, gdyż pozwala on na bieżące modyfikowanie kierunków działań w niej określonych. Jak wynika z treści dokumentu w latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie w formie raportów rocznych. Raport roczny może zawierać również propozycje nowych rozwiązań bądź modyfikację dotychczasowych działań stosownie do zmieniających się potrzeb. Monitoring będzie dokonywany w trakcie prac nad rocznym raportem z wdrażania Strategii, który będzie corocznie przekazany Burmistrzowi Czarnego i Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Czarnem. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

W ocenie Zespołu kontrolującego, przedłożony dokument w postaci rocznego sprawozdania z realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych za 2023 (raport ewaluacyjny) wyczerpuje znamiona monitoringu.

(akta kontroli str. 60-62)

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

Obowiązek opracowania oceny zasobów pomocy społecznej wynika z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej. W myśl powyższego przepisu prawa gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena zasobów przygotowywana jest w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej i jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 przekazana została do Burmistrza Czarnego jak i do Przewodniczącego Rady Miejskiej w Czarnem dnia 30 kwietnia 2024 r. zgodnie z art. 16 a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej „Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia ocenę zasobów pomocy społecznej co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa”.

(akta kontroli str. 63-68)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sprawozdanie z działalności Ośrodka

Zgodnie z art. 110 pkt 1, ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej na Kierownika ośrodka pomocy społecznej spoczywa obowiązek przedkładania Radzie Miejskiej Czarnie corocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawienia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż Kierownik, działając zgodnie z umocowaniem prawnym, opracował i przedłożył sprawozdanie za rok 2023 dnia 27 lutego 2024 r.

(akta kontroli str. 69-87)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

- zasiłków stałych,
- zasiłków okresowych,
- zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- dożywiania (posiłki, zasiłki celowe, pomoc rzeczowa),
- specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (zad. własne),

- kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w dps,
- pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu opieki przyznanej przez sąd.

Na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2023 r. – ustalono, że Ośrodek przyznawał pomoc w formie: zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i celowych specjalnych, dożywiania, usług opiekuńczych, odpłatności gminy za pobyt w domu pomocy społecznej, udzielania schronienia.

Podczas kontroli dokonano oceny zasadności przyznawania świadczeń oraz prawidłowości prowadzenia dokumentacji w zakresie ustalania uprawnień do ww. pomocy. Dokumentację badano na podstawie losowo wybranych teczek klientów korzystających z wybranych form świadczeń (dokonano doboru próby w oparciu o metodę bazującą na osądzie kontrolera i jego doświadczeniu zawodowym).

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie społeczne

Zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W toku kontroli ustalono, że do zasiłku stałego uprawnionych było 48 osób. Wypłacono ogółem 458 świadczeń na kwotę 293 174 zł (dane na podstawie Sprawozdania MRiPS-03 Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach. Dział 1 B Udzielanie świadczenia – zadania własne Gmin 1). Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 640,12zł.

Analizie zostało poddanych 7 losowo wybranych postępowań kończących się decyzjami administracyjnymi o nr:

1. OPS.5100.27.34.12.2023 z dnia 20.12.2023 r.
2. OPS.5100.57.10.02.2023 z dnia 24.02.2023 r.
3. OPS.5100.27.85.27.07.2023 z dnia 20.07.2023 r.
4. OPS.5100.44.30.11.2023 z dnia 21.11.2023 r.
5. OPS.5100.70.31.12.2023 z dnia 12.12.2023 r.
6. OPS.5100.10.7.02.2023 z dnia 15.02.2023 r.
7. OPS.5100.55.21.05.2023 z dnia 12.06.2023 r.

(akta kontroli str. 88-90)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Opłacanie składek zdrowotnych za osoby niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu reguluje ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2023 r. Ośrodek opłacił składkę zdrowotną za 48 świadczeniobiorców pobierających zasiłki stałe (liczba składek należnych 452) na kwotę 26 188 zł.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

W toku kontroli ustalono, że do zasiłku okresowego uprawnionych było 62 osób. Wyplacono ogółem 335 świadczeń na kwotę 132 399,00 zł (dane na podstawie Sprawozdania MRiPS-03). Średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 395,22 zł.

Analizie zostało poddanych 20 losowo wybranych postępowań kończących się decyzjami administracyjnymi o nr:

1. OPS.5101.452.86.07.2023 z dnia 11.07.2023 r.
2. OPS.5101.452.29.01.2023 z dnia 31.01.2023 r.
3. OPS.5101.719.107.91.2023 z dnia 01.09.2023 r.
4. OPS.5101.719.61.04.2023 z dnia 18.04.2023 r.
5. OPS.5101.719.20.01.2023 z dnia 16.01.2023 r.
6. OPS.5101.478.127.11.2023 z dnia 21.11.2023 r.
7. OPS.5101.478.70.05.2023 z dnia 17.05.2023 r.
8. OPS.5101.478.18.01.2023 z dnia 16.01.2023 r.
9. OPS.5101.109.92.07.2023 z dnia 25.07.2023 r.
10. OPS.5101.421.89.07.2023 z dnia 24.07.2023 r.
11. OPS.5101.421.65.04.2023 z dnia 24.04.2023 r.
12. OPS.5101.421.7.01.2023 z dnia 02.01.2023 r.
13. OPS.5101.1211.46.03.2023 z dnia 16.03.2023 r.
14. OPS.5101.267.125.10.2023 z dnia 27.10.2023 r.
15. OPS.5101.267.63.04.2023 z dnia 19.04.2023 r.
16. OPS.5101.196.6.01.2023 z dnia 02.01.2023 r.

17. OPS.5101.196.37.02.2023 z dnia 24.07.2023 r.
18. OPS.5101.245.124.10.2023 z dnia 19.10.2023 r.
19. OPS.5101.245.60.04.2023 z dnia 17.04.2023 r.
20. OPS.5101.245.21.01.2023 z dnia 16.01.2023 r.

(akta kontroli str. 91-92)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 5 oraz w związku z art. 39 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, które mogą być przyznane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. W okresie objętym kontrolą Ośrodek udzielił wsparcia w formie zasiłku celowego 158 osobom, przeznaczając na ten cel kwotę 337 093,00 zł (dane na podstawie Sprawozdania rocznego MRiPS-03-R).

Analizie zostało poddanych 5 postępowań kończących się decyzjami administracyjnymi o nr:

1. OPS.5102.886.35.12.2023 z dnia 22 grudnia 2023 r.
2. OPS.5102.886.6.05.2023 z dnia 19 maja 2023 r.
3. OPS.5102.958.24.11.2023 z dnia 28 listopada 2023 r.
4. OPS.5102.278.8.05.2023 z dnia 24 maja 2023 r.
5. OPS.5102.182.27.2023 z dnia 28 listopada 2023 r.

(akta kontroli str. 93-98)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych, które mogą być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Wysokość specjalnego zasiłku celowego nie może przekraczać kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, nie podlega on również zwrotowi (art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej). W okresie objętym kontrolą Ośrodek udzielił wsparcia w formie zasiłku celowego specjalnego 6 osobom, przeznaczając na ten cel kwotę 4 500,00 zł (dane na podstawie Sprawozdania rocznego MRiPS-03-R z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach).

Analizie zostało poddano 3 postępowania kończące się decyzją administracyjną o nr:

1. OPS.5102.S.88.30.11.2023 z dnia 28 listopada 2023 r.
2. OPS.5102.S.88.7.05.2023 z dnia 19 maja 2023 r.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi odbywało się w oparciu o:

1. Umowę zlecenia nr 11/2023 zawartej w dniu 09.01.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Panią Małgorzatą Wąsowicz w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
2. Umowę zlecenia nr 10/2023 zawartej w dniu 07.01.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Panią Małgorzatą Balcerzak-Mirocha w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
3. Umowę zlecenia nr 9/2023 zawartej w dniu 0.01.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Panią Anną Karmańską w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
4. Umowę zlecenia nr 11/2023 zawartej w dniu 09.01.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Terapią Logopedyczno-Pedagogiczną Panią Irenę Kruszyna w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
5. Umowę zlecenia nr 8/2023 zawartej w dniu 05.01.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Panią Dorotą Miłoś w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
6. Umowę zlecenia nr 13/2023 zawartej w dniu 06.02.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Gabinetem Terapeutycznym reprezentowanym przez Panią Jolantę Niwińską w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
7. Umowę zlecenia nr 14/2023 zawartej w dniu 06.02.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Panią Marzeną Kurzynoga w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;
8. Umowę zlecenia nr 15/2023 zawartej w dniu 15.02.2023 r. w Czarnem pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej reprezentowanym przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Panią Alinę Stojak, a Panią Katarzyną Wachowską w zakresie świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych;

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż opiekunki realizujące tę formę pomocy spełniają warunki określone w § 3 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Na dzień 31 grudnia 2023 r. zrealizowano 1386 godzin usług. Specjalistycznej pomocy udzielono 9 dzieci z zaburzeniami psychicznymi.

Analizie zostało poddano 3 postępowania kończące się decyzją administracyjną o nr:

1. OPS.5122.S.18.13.02.2023 z dnia 1 lutego 2023 r.,
2. OPS.5122.S.51.8.01.2023 z dnia 4 stycznia 2023 r.,
3. OPS.5122.S.51.54.08.2023 z dnia 1 sierpnia 2023 r.,
4. OPS.5122.S.50.69.10.2023 z dnia 31 października 2023 r.,
5. OPS.5122.S.50.77.12.2023 z dnia 11 grudnia 2023 r.,

Ustalono, że pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznawano na podstawie pisemnego wniosku klienta lub jego przedstawiciela ustawowego. Do wniosku załączone były zaświadczenia lekarskie wystawione przez lekarza specjalistę psychiatrę. Zaświadczenia określały zakres oraz wymiar stosownego wsparcia w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W objętych kontrolą aktach specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane były w wymiarze i zakresie uzupełniającym dotychczas stosowane formy wsparcia z innych systemów tj. oświata, służba zdrowia. We wszystkich poddanych kontroli przypadkach wywiady środowiskowe, na podstawie których przyznano świadczenie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, zostały przeprowadzone w sposób prawidłowy i w terminie – zgodnie z art. 107 ust. 1, 4 ustawy o pomocy społecznej. Z ich treści wynikało, że pracownik socjalny dokonywał rozeznania w zakresie objęcia klienta wsparciem specjalistycznym przez podmioty takie, jak służba zdrowia i oświata. Świadczenia przyznane były w drodze decyzji administracyjnych wydanych w terminie nieprzekraczającym 30 dni od wszczęcia postępowania. W sentencji decyzji przyznających świadczenia zgodnie z § 2 rozporządzenia sprecyzowany był rodzaj przyznanych usług specjalistycznych, jak również ustalona odpłatność klienta za usługi zgodnie z zapisami § 4 rozporządzenia. W decyzjach zgodnie z art. 50 ust. 5 określano miejsce ich świadczenia, tj. miejsce zamieszkania klienta. W uzasadnieniu decyzji podano uzasadnienie faktyczne i prawne rozstrzygnięcia. Decyzjom nadawano „rygor natychmiastowej wykonalności” - zgodnie z art. 108 Kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzje podpisywane były z upoważnienia Burmistrza Gminy Czarne przez Kierownika Ośrodka. Zawierały pouczenie o prawach i obowiązkach osoby korzystającej ze świadczeń, wskazywały tryb odwoławczy.

(akta kontroli str. 102-220)

Usługi opiekuńcze

W okresie objętym kontrolą odpłatność za świadczone usługi obliczana była procentowo, zgodnie z posiadanym dochodem klienta, na podstawie Uchwały Nr 0007.99.2019 Rady

Miejskiej w Czarnem z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Usługi opiekuńcze w 2023 r. realizowane były przez 12 opiekunek zatrudnionych w Ośrodku. Osoby sprawujące opiekę ukończyły szkolenie w zakresie pierwszej pomocy (w zakresie ogólnym i stanowiskowym na stanowisku pracy opiekunka), posiadały również niezbędne przygotowanie w zakresie wykonywania czynności pielęgnacyjnych, opiekuńczych i gospodarczych wobec osób wymagających wsparcia.

W oparciu o analizę kontrolowanej dokumentacji ustalono, że usługi opiekuńcze realizowane były w zakresie: zaspokojenia codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, w miarę możliwości podtrzymania kontaktów z otoczeniem. W decyzjach zgodnie z art. 50 ust. 5 określano miejsce ich świadczenia, tj. miejsce zamieszkania klienta. W 2023 roku nie składano w formie pisemnej skarg i wniosków, na jakość i zakres świadczonych usług, nie wydano decyzji odmawiających przyznania tej formy pomocy, jak również nie były składane odwołania od decyzji je przyznających.

Ośrodek dokumentował sposób świadczenia usług opiekuńczych poprzez:

- sporządzanie list osób objętych pomocą z wyszczególnieniem rzeczywiście wykonanych świadczeń,
- karty pracy opiekunki

Analizie zostało poddanych 5 losowo wybranych postępowań kończących się decyzjami administracyjnymi o nr:

- 1) OPS.5122.70.36.04.2023 z dnia 19 kwietnia 2023 r.,
- 2) OPS.5122.76.38.04.2023 z dnia 19 kwietnia 2023 r.,
- 3) OPS.51221.46.02.2023 z dnia 4 lutego 2023 r.,
- 4) OPS.5122.38.27.04.2023 z dnia 14 kwietnia 2023 r.,
- 5) OPS.5122.15.33.04.2023 z dnia 18 kwietnia 2023 r.,

(akta kontroli str. 221-231)

Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej

Art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że „osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.”

W 2023 r. Gmina Czarne ponosiła odpłatność za 17 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej. Kwota świadczeń na tę formę opieki wyniosła 747 751 zł.

Skierowanie do DPS odbywało się zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 16, art. 54 ust. 1 ustawy. Zarówno decyzje kierujące i ustalające odpłatność wydane były po zgromadzeniu i analizie wszystkich niezbędnych dokumentów. Wysokość odpłatności za pobyt w domu ustalano

zgodnie z art. 61 ust. 2 ustawy tj. 70% dochodu osoby skierowanej. Świadczenia ocenia się jako zasadnie przyznane.

(akta kontroli str.232-233)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Schronienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 oraz art. 48a ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W celu realizacji zadania gmina winna posiadać placówki zapewniające schronienie lub jeżeli takowych nie posiada zlecić realizację zadania w sposób prawem przewidziany (art. 25 ust 1), lub zawrzeć umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny (art. 48a. ust. 11b pkt 3).

Zgodnie z delegacją ustawową Rada Gminy uchwaliła zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia Uchwałą Nr 0007.98.2019 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem udzielił wsparcia w formie schronienia 2 osobom, przeznaczając na ten cel kwotę 5 737,00 zł (dane na podstawie Sprawozdania MRPIPS – 03, Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej. Dział 1B. Udzielone świadczenia – zadania własne gmin 1).

Zgodnie z delegacją ustawową Rada Miejska w Czarnem uchwaliła zasady ponoszenia odpłatności Uchwałą Nr 0007.982019 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych oraz schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi

Analizie poddano dokumentację zgromadzoną w aktach spraw 2 osób korzystających z pomocy społecznej w formie schronienia po dniu 1 stycznia 2023 r., zakończonych wydaniem decyzji administracyjnej o nr:

1. OPS.5112.337.1.05.2023 z dnia 23.05.2023 r.
2. OPS.5112.958.2.08.2023 z dnia 04.08.2023 r.

W celu prawidłowej realizacji postępowania w sprawie udzielenia schronienia, należy poza zebraniem kompletu dokumentów mających znaczenie dla rozpatrzenia sprawy w myśl art. 48a ust. 2 sporządzić kontrakt socjalny. W kontrolowanym postępowaniu był podpisany kontrakt socjalny wraz z oceną realizacji postanowień. Świadczenie przyznano decyzją administracyjną, która zawierała datę wydania, oznaczenie strony postępowania, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie i uzasadnienie, pouczenie o prawach i obowiązkach osoby korzystającej ze świadczeń, wskazanie trybu odwoławczego.

(akta kontroli str. 234-245)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sprawienie pogrzebu

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym. Podstawą prawną do stanowienia zasad pochówku jest art. 44 o pomocy społecznej, według którego „sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego”. Art. 110 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że „zadania pomocy społecznej w gminach wykonują jednostki organizacyjne – ośrodki pomocy społecznej”. W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w 2023 r. nie przeprowadzono postępowanie w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 246-248)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd

Jak ustalono w trakcie czynności kontrolnych, że Ośrodek w roku 2023 realizował zadanie w ww. zakresie. Wypłacono jedno wynagrodzenie w kwocie 1500 zł.

(akta kontroli str. 249-252)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne)

Praca socjalna

Wszystkie podejmowane działania przez pracowników socjalnych odnotowywane były w rodzinnych wywiadach środowiskowych. Pracownicy socjalni podejmowali działania w tych obszarach funkcjonowania, w których osoba/rodzina napotykała trudności, których nie była w stanie samodzielnie pokonać i wymagała wsparcia np. w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, prowadzeniu gospodarstwa domowego, podtrzymaniu zdrowia, zdobyciu pracy. Najwięcej działań zostało podjętych w obszarze funkcjonowania rodziny tj. relacji w rodzinie, realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, funkcjonowania rodziny w środowisku.

(akta kontroli str. 253)

Kontrakt socjalny

Ośrodek zgodnie z art. 108 ustawy o pomocy społecznej w roku 2023 zrealizował 3 kontrakty socjalny.

Kontrakt socjalny od 2005 r. jest jednym z możliwych narzędzi pracy dla pracownika socjalnego i ma on na celu skuteczniejsze wsparcie podopiecznych pomocy społecznej w przezwyciężaniu przez nich trudności. Jest to pisemna umowa z ubiegającym się o pomoc, w której określa się jego uprawnienia, zobowiązania i kierunki działań w podejmowanych staraniach w przezwyciężeniu trudnej sytuacji. Nad jej wykonaniem czuwa pracownik socjalny.

Kontrakt socjalny może stać się ważnym narzędziem wspierania indywidualnej aktywności osób korzystających z pomocy społecznej, na który stawia się obecnie akcent w założeniach do zmian ustawy o pomocy społecznej, odchodząc od jej postrzegania wyłącznie jako źródła świadczeń pieniężnych. Tym samym kontrakt jest skutecznym narzędziem wpływania na postawy beneficjentów pomocy społecznej.

Ustawodawca w art. 15 Ustawy wśród zadań pomocy społecznej pracę socjalną wymienił na drugim miejscu, co oznacza, że po otrzymaniu świadczeń pieniężnych, świadczenie pracy socjalnej jest drugim najważniejszym zadaniem ośrodka pomocy społecznej. Zatem w kontekście przyznanego pracownikom socjalnym dodatku, o którym mowa w art. 121 ust. 3a Ustawy, Zespół kontrolny uznał, że pracownicy ci winni zintensyfikować swoje działania poprzez wykorzystanie głównych instrumentów pracy socjalnej m. in. w oparciu o kontrakt socjalny.

Z uwagi na fakt, iż powyższa kwestia omówiona została na miejscu z Kierownikiem Ośrodka odstąpiono od wydania zalecenia pokontrolnego w ww. zakresie.

Współpraca z podmiotami uczestniczącymi w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz dodatkowe działania realizowane w 2023 r. przez Ośrodek.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuował aktywną współpracę z wieloma podmiotami zaangażowanymi w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy. Wspólne działania miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wspieranie rodzin, osób starszych, niepełnosprawnych oraz zagrożonych ubóstwem i przemocą.

Ośrodek prowadził ścisłą współpracę z:

- organizacjami pozarządowymi (m.in. fundacjami i stowarzyszeniami), które realizowały zadania z zakresu pomocy społecznej, aktywizacji społecznej i zawodowej,
- placówkami oświatowymi, w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Powiatowym Urzędem Pracy, w ramach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,

- służbą zdrowia, szczególnie w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,
- Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i policją, w działaniach przeciwdziałających przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom,
- sądami i kuratorami sądowymi, w zakresie pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo.

Dzięki zaangażowaniu wielu partnerów oraz odpowiedzi na lokalne potrzeby społeczne, działania Ośrodka przyczyniły się do zwiększenia dostępności pomocy, integracji społecznej i podniesienia jakości życia mieszkańców gminy w 2023 roku.

Postępowanie skargowe w stosunku do jednostki

W okresie objętym kontrolą do tut. Urzędu nie wpłynęła żadna skarga na działalność Ośrodka.

Sposób realizacji zaleceń pokontrolnych wystosowanych przez Wojewodę Pomorskiego w wyniku kontroli przeprowadzonych w poprzednich latach.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację dotyczącą przeprowadzonej w 2016 r. kontroli kompleksowej przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku. Na podstawie zbadanej dokumentacji stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) W skontrolowanych aktach dotyczących zasiłku stałego oraz w 1 przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych brak aktualnych rodzinnych wywiadów środowiskowych. Pomoc ustalana i następnie przyznawana była na podstawie wcześniej przeprowadzonego wywiadu środowiskowego w oparciu, o który udzielono pomocy w okresie poprzedzającym złożenie przedmiotowego wniosku. Było to niezgodne z zapisami art. 107 ust. 4, który stanowi, iż „W przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej po raz kolejny, a także gdy nastąpiła zmiana danych zawartych w wywiadzie, sporządza się aktualizację wywiadu”
- 2) Błędne naliczanie odpłatności za usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi (dzieci) wykonywane przez terapeutów, opiekunów zatrudnionych na umowę zlecenie.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami 8 marca 2017 r. skierowano do Burmistrza Miasta i Gminy Czarne Pana Piotra Zabrockiego wystąpienie pokontrolne. W odpowiedzi na powyższe, pismem z dnia 12 kwietnia 2017 r. nr OR.1710.3.2017 Burmistrz Miasta i Gminy Czarne poinformował Wojewodę Pomorskiego o dostosowaniu się do zaleceń pokontrolnych.

Podsumowanie i wnioski z kontroli.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające

opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzone są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

W teczkach znajdują się orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, oświadczenia i zaświadczenia o uzyskanych dochodach rodziny lub osób samotnie gospodarujących, aktualne zaświadczenia z PUP, informacje o wysokości pobieranych zasiłków rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Sytuacja osobista, rodzinna, dochodowa i majątkowa ustalana jest na podstawie dokumentów zgodnych z art. 107 ust. 5 – 5 b ustawy o pomocy społecznej. Kryterium dochodowe rodziny lub osoby korzystającej z pomocy ustalane jest zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Przyznawanie świadczeń poprzedza:

- przyjęcie wniosku zarejestrowanego w spisie akt,
- przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego lub aktualizacji zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. (Dz. U. z 2021r. poz. 893).

Wywiady środowiskowe w większości przeprowadzane są w miejscu zamieszkania klienta w terminie do 14 dni roboczych od dnia powzięcia informacji o konieczności jego przeprowadzenia lub w sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji pracownika socjalnego, wywiad przeprowadzany był niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie przyznania pomocy.

W oparciu o zgromadzone dokumenty (wniosek z załącznikami, wywiad środowiskowy) wydawane były decyzje administracyjne przyznające pomoc. Decyzje wydawane były w terminie zgodnym z art. 35 § 1 i § 3a Kpa. Zawierały składniki i elementy wymienione w art. 107 § 1 Kpa. W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości przyznanego świadczenia, okresie, na jaki zostało ono przyznane oraz o sposobie i terminie realizacji. W uzasadnieniach decyzji szczegółowo opisywano sytuację materialną osób. Decyzjom, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, wpisując w podstawie prawnej art. 108 k.p.a.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Decyzje podpisywane były przez Kierownika Ośrodka działającego z upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Czarne. Doręczenie decyzji następowało na zasadach określonych w art. 39 i art. 46 § 1 kpa.

W trakcie kontroli ustalono, że zarówno Kierownik, jak i pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

Zespół kontrolny ocenił działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnem pozytywnie.

Inspektorzy kontrolujący dokonali wpisu w książce kontroli na temat zakresu i terminu jej przeprowadzenia (nr 9/2024).

Na tym protokół zakończono, sporządzając go w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, przy czym jeden jest przeznaczony dla jednostki kontrolowanej.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej:

- 1. Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.*
- 2. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kierownika jednostki podlegającej kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.*
- 3. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.*
- 4. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.*
- 5. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.*
- 6. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę podlegającą kontroli zespół inspektorów.*
- 7. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia.*
- 8. Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli w ten sposób, że dołącza do niego stosowny tekst w brzmieniu:
„Ustalenia na str. skreśla się.”;
„Protokół kontroli na str. uzupełnia się przez dopisanie”;
„Treść ustaleń na str. otrzymuje brzmienie:”.*
- 9. Zespół inspektorów zajmuje stanowisko wobec wniesionych w terminie zastrzeżeń na piśmie i przekazuje je do akceptacji dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego.*

10. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

11. Zespół inspektorów ma prawo sprostowania w protokole, w każdym czasie, z urzędu lub na wniosek kierownika jednostki podlegającej kontroli, błędów pisarskich oraz innych oczywistych pomyłek.

Zgodnie z treścią art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

Art. 128. 1. Wojewoda w wyniku przeprowadzonych przez zespół inspektorów czynności, o których mowa w art. 126, może wydać jednostce organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostce zalecenia pokontrolne.

Kierownik jednostki kontrolowanej:

**Alina Stojak;
OPS Czarne**

Elektronicznie podpisany
przez Alina Stojak; OPS
Czarne
Data: 2025.10.13 13:58:44
+02'00'

Kontrolujący

z-ca kierownika

Katarzyna Dańczyszyn

/- kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Kontrolujący

Starszy Inspektor Wojewódzki

Agnieszka Depka

/- kwalifikowany podpis elektroniczny-/